

פניני הפרשה

• יו"ל ע"י הקרן לזיכוי הרבים •

© נייד: 052-7654216 • כתובת: רח' הרב רוזובסקי 14/13 אשדוד. © דוא"ל: 7654216@gmail.com

ספירה אישית

במצות ספירת העומר נאמרו בתורה כמה חידושים מיוחדים. דבר ראשון: וספרתם "לכם", על כל אחד ואחד לספור כדי להגיע לחג השבועות עם ארבעים ותשעה ימים. ועוד נאמר בפסוק "תמימות תהינה", יש לספור כל יום בנפרד בשלמות, ואי אפשר לספור יומיים ביחד. ויש להבין, הרי ישנם דיני ספירה נוספים בתורה, כגון: ספירת השנים ליובל, ושם מצות הספירה היא על בית הדין שצריך לקבוע את היובל. וכן בכל ספירה, מי שצריך לקיים את התוצאה של הספירה, עליו מוטלת החובה לספור. אם כן, גם בחג השבועות היה אמור להיות כך, הרי החג נקבע על פי בית הדין ולא ניתן לכל יחיד ויחיד להחליט מתי חג השבועות, אם כן מדוע מחייבת התורה כל אחד מישראל, וכן מדוע לא מצינו דין "תמימות תהינה" בספירת יובל ובשאר דיני ספירה?

אלא עצם מהות חג השבועות היא קבלת התורה. והנה, בכל דבר גשמי שאדם צריך לקבל, יש לו צורך לפתוח את ידיו ולקבל, אך בדברים רוחניים ובהשגות גבוהות בחכמת החכמות שהיא התורה שלא יכולה שכל אנוש, צריך הכנה גדולה והשתוקקות רבה כדי לקבל אפס קצהו מחכמת התורה, ולכן יש צורך בשבעה שבועות על מנת להתכונן ולספור כל יום, ולפנות את מחשבתו להיות מוכן לקבל את התורה.

ולפיכך על כל יחיד ויחיד להתכונן לקבל את התורה באופן פרטי, ולא תעזור קביעת חג השבועות כמתן תורה לכל עם ישראל, כי אם הוא לא יכין מקום בלבו לא יוכל לקבלה. ולכן יש צורך בספירת "תמימות", ואפילו אם חסר מעט מקום בלבו ובמחשבתו, די בכך שכבר לא יוכל להכיל את מה שהוא צריך כדי לזכות בתורה. ולכן נאמר וספרתם "לכם", כי חג השבועות וקבלת התורה שיש בו בנוי על ספירת הימים והשבועות הללו.

מסופר על החזון איש שהיה מדריך את תלמידיו לזכות בגדלות התורה ובקדושתה. בקשוהו תלמידיו כי ישאם עצה כיצד לזכות לעוצם קדושת התורה וידיעתה. אמר להם: כאשר אדם לומד תורה, בשעה ראשונה הוא מתחיל להתקדש, ואם מפסיק בדברים בטלים או במחשבות בטלות, הכל מתבטל, וגם אם ממשיך ללמוד אח"כ מאבד את מה שהשיג עד עתה, ושוב מתחיל מחדש. כך יכול להגיע עד זקנה ושיבה, ועדיין לא יזכה לקבל קדושת התורה, אך אם ילמד שעה ושעתיים ויותר ברצף, כל זמן נוסף יוסיף לו קדושה וידיעת התורה עד אין קץ, וכדי לזכות לקבל את התורה בקדושתה ובטהרתה, יש לספור ולהעריך את הזמן, השעות והדקות שתהינה "תמימות" ללא הפסק כלל.

שיא תורני

• היולדת המבוגרת בעולם •

יוכבד, אמו של משה רבנו ילדה אותו בגיל מאה ושלושים שנה (רש"י שמות ב, א). וכן חנה, אמו של שמואל הנביא, נפקדה בגיל מאה ושלושים שנה (מדרש שמואל ד, א').

עצה טובה

לסובלים מחוסר קשב וריכוז ומתקשים ללמוד ברצף הרבה זמן, מומלץ שיניחו לפניהם כמה ספרים שכל אחד מהם עוסק בסוג לימוד שונה (גמרא, הלכה, פרשת השבוע, זוהר וכו'), וכך בכל פעם שירגישו רפיון בלימוד, יעברו ללימוד אחר. עצם השינוי מרענן את המוח. (ע"פ "אור לציון" זכרון הדסה עמ' ל"א).

מגיד דבריו / פנינה מתורתו של הגאון רבי בוגיד סעדון זצ"ל

"ביותר משתבחות הנשים על מדת הצניעות, וכמו שאמר דוד המלך ע"ה בתהלים 'כל כבודה בת מלך פנימה'. ולכן יש לשבח הנשים מהדור הישן שמלבושם בצניעות גדולה, וזכותם היא ודאי גדולה שמגינה על הדור, וגם בזכותם זוכים לביאת הגואל".

(מגיד חדשות ח"י עמ' שע"ב).

והבאתם את עומר ראשית קצירכם (כג. י)

במדרש (ויקרא רבה פרשה כ"ח אות א') איתא: הדא הוא דכתיב מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמול תחת השמש. אמר ר' יודן, תחת השמש אין לו, למעלה מן השמש יש לו. ע"כ ונראה לענ"ד לבאר קשר הדברים על פי דברי הזוה"ק בפרשת אמור (דף צ"ז ע"א) שע"י קרבן העומר מסתלקים העוונות מבני ישראל דומיא דמנחת הקנאות שמביאה הסוטה. ע"ש. והכי קאמר - מה יתרון האדם בעמלו זה? ויהי כמשיב, שאמנם בעולם הזה אין לו יתרון, אבל לעולם הבא - שהוא למעלה מן השמש - יש לו. (מכת"י הגאון רבי משה לוי זצ"ל).

אל תקח מאתו נשך ותרבית ויראת מאלקיך וחי אחיך עמך (כה. לו)

כתבו התוס' (ב"מ דף ע' ע"ב ד"ה תשיך וכו') שמי שהלוה ברבית, לא יעמוד ליום התחיה, וכמ"ש במעשה דבני אפרים ע"ש. ויש לרמוז זאת בפסוק זה: "אל תקח מאתו נשך ותרבית וגו' וחי" דהיינו שאם לא יקח רבית אז "וחי" שיזכה לחיות בתחיית המתים. ומכלל לאו אתה שומע הן. (הרה"ג ר' רחביה חדוק שליט"א).

כי עבדי הם אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים לא ימכרו ממכרת עבד (כה. מז)

אפשר לפרש על פי מה ששמעתי בשם היעב"ץ שאחד מהפלאים שעבר עם ישראל בגלותו שלאחר יציאת מצרים שוב לא נמכרו יותר לעבדים, וכמו שנאמר "וְהִתְמַכְּרְתֶם שָׁם לְאִיבֵיךָ לְעֵבָדִים וְלִשְׁפָחוֹת וְאִין קָנָה" (דברים כח, סח). והרי הוא כמבואר. (חן בשפתותיך, כת"י).

ענין של מידה

וכמו כן המלמד, ודאי שמוכרח הוא בעת הצורך להשתמש בהקפדה, אבל עליו להיזהר לא להפוך ל"קפדן", כי עיקר ההשפעה על התלמיד היא בלא מחיצות הפחד, ותלמיד שמפחד מרבו לא יוכל לקבל ממנו.

מדות ותכונות שונות יש באדם: בושה ועזות, רחמנות ואכזריות, קמצנות וגדיבות, ולכל מדה יש תפקיד מיוחד ושעה מיוחדת. **החכמה היא לשלוט על התכונה ולא שהיא תשלוט עלינו.** אשרי מי שיודע כיצד להשתמש בכל מדה במדה ובמשקל, ולשנות את אופיו ולהתאימו לכל מצב כרצון בוראו. על איש אשר יודע מתי להיות מתוק כתמר ומתי קשה כארז, נאמר "צדיק כתמר יפרח כארז בלבנון ישגה" (תהלים צב, יג).

בהספד של אחד מגדולי ישראל, התייחס הרב המספיד לתכונותיו של הגאון המנוח ואמר: "הבאים במחיצתו התקשו להגדיר את תכונות אופיו, מפני שכל מעשיו והתנהגותו היו על פי התורה! בכל רגע ורגע ובכל ענין וענין, היה מתאים את תכונותיו בהתאם לרצון הבורא".

המשנה באבות (פ"ב מ"ה) מלמדת אותנו כי "לא הביישן למד ולא הקפדן מלמד". ותמה על כך הגאון **רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל** בספרו "אור לציון" (ח"ב עמ' מ"ו) הרי הבושה מדה טובה היא שעם ישראל השתבחה בה (יבמות ע"ט ע"א). ולעומת זאת, הקפדת המלמד הכרחית היא ובלעדיה לא יוכל להשיג משמעת, וכמו שציוה רבי יהודה הנשיא לבנו "זרוק מרה בתלמידים" (כתובות ק"ג ע"ב)?

ברם, מבאר הגאון זצ"ל כי התנא דקדק ואמר "הביישן", "הקפדן", ולא אמר "המתבייש" ו"המקפיד". כי אכן יש מי שנוהג בבושה ויש מי שהבושה הופכת אותו למהות של "ביישן", ועל כך מזהיר התנא. הבושה כשלעצמה ודאי מדה טובה היא, אך לא לגמרי - ההופך להיות "ביישן" במהותו, יימנע מלמוד ולבקש תורה מרבו (וכמבואר בשמונה פרקים להרמב"ם פ"ד, שזהו החילוק בין "בוש פנים" ל"ביישן", ועיין ב"מ (ל"ג ע"א): "רובץ ולא רבצן", ופירש רש"י ש"רובץ" הוא דרך מקרה וה"רבצן" רגיל בכך).

פלוני תצטרך אליו, ואוי לה לאותה בושה". (מתוך צוואת הגאון רבי רחמים מאזוז זצ"ל, הובא בספר "מגדולי ישראל" ח"ב).

7. ❖ **הסתייגות** - אל תחרוץ את דעתך בביטחון מופרז. פעמים שהנך בטוח במאה אחוז שאתה הצודק, ובסוף דוחים אותך בקש, ונגרמת לך בושה. בנוסף, כאשר אינך מעמיד דעתך בחזק, יהיה קל לך לחזור בך.

8. ❖ **נקודות הסכמה** - כדי להפוך ויכוח קולגי לשיחה תועלתית, נהל את הויכוח בשיטת "צעד לאחור ושניים לפנים". בהנחה שאינך מתנגד לכל דברי בן שיחך, פתח את דבריך בהתייחסות חיובית לנקודות שבהסכמה, ורק אחר כך תתנגד לאחרות: "אתה נוגע בנקודה נכונה, אבל מה בקשר ל...?" / "אני מבין מה שאמרת... אבל...". / "אתה מתכוון לומר ש... אבל מה אתה אומר על...". / "אז בעצם הטענה שלך היא... השאלה היא...". (הרב נח וינברג זצ"ל).

9. ❖ **אתה צודק** - בכל מקרה של התלהמות וצעקות, השיטה היעילה ביותר היא לענות בנחת: "אתה צודק!". ואם השני ממשיך לצעוק ולהטיח, לחזור שוב ושוב: "אתה צודק!", עד שהוא מפסיק לצעוק. אחרי עשר פעמים שתגיד לו: "אתה צודק", אז הוא יתחיל לשאול: "דגע, אם אני צודק אז למה כך וכך?...". רק בשלב זה תוכלו להתחיל לנהל דיון ענייני בלי צעקות. ואגב, הומור אף פעם אינו מזיק לויכוח.

10. ❖ **מלה אחרונה** - כאשר מתווכחים עם רשע, יש להתאמץ להיות המסיים של הויכוח, כדי שלא ישאירו דברי הרשע רושם (רבי יוזל מנובהרדוק זצ"ל).

1. ❖ **המניע** - כשאדם מנהל אתך ויכוח על דבר מסוים, לרוב מסתתר מאחורי עמדתו בויכוח מניע שונה לחלוטין ממה שנראה לעין. בטרם תגיב, נסה להבין את מניעיו וענה לו בהתאם. (ע"פ הרב נח וינברג זצ"ל).

2. ❖ **זמן תגובה** - בניגוד לדחף הפנימי בויכוח לקטוע איש דברי זולתו, הנח למתנצח איתך להמשיך ולבטא את טענתו באריכות, ובינתיים נסה לחשב את אופן התגובה שתהיה משכנעת וניצחת (שמעתי מפי מרן הגר"מ מאזוז שליט"א).

3. ❖ **שיקוף** - כדי למקד ויכוח ולהעבירו לפסים ענייניים, בקש מעמיתך לויכוח להסביר במלים שלו איך הוא הבין את טענתך, אחר כך תגיד אתה במלים שלך איך אתה הבנת את טענתו. שקפו איש את דברי רעהו, ואז לפחות תוכלו להיות בטוחים שאתם מתווכחים על אותו הדבר... (ע"פ הרב נח וינברג זצ"ל).

4. ❖ **משפטיך אתה הרצת** - נסה להביא את עמיתך בויכוח לכך שבעצמו יאמר מדוע הוא אינו צודק. תוכל לעשות זאת על ידי שתפנה אליו שאלה רטורית, כמו: 'תגיד אתה למה?!', או שתשאל אותו שאלה עקיפה, שבתשובתו הוא יסתור בעצמו את מה שאמר בתחילה.

5. ❖ **מבחן המציאות** - בַּחַר בטיעונים הנשענים על מציאות ופחות על הגיון. הגישה היעילה ביותר לפתור כל עימות הינה להראות כי הטיעונים של היריב אינם עומדים במבחן המציאות (הרב יונתן רוזנבלום).

6. ❖ **לשון רכה** - "הלשון תהיה רכה לעולם, אף עם האויב הגלוי, וכמה פעמים אחר שדברת קשות נגד

הוא - היה אומר • ביאור אמדות והנהגות חז"ל על ידי הכרת אישיותם ואורח חייהם

רבי שמעון בר יוחאי - תורתו אומנות

שנינו במסכת אבות (פרק ג' משנה ז'): רבי שמעון אומר, המהלך בדרך ושונה ומפסיק משנתו ואומר: מה נאה אילן זה, ומה נאה ניר (מחרשה) זה, מעלה עליו הכתוב כאילו מתחייב בנפשו. וכתב שם רבינו עובדיה מברטנורא, שבא להשמיענו חידוש, שלמרות שמפסיק ממשנתו כדי לברך על ראיית האילן הנאה "ברוך שככה לו בעולמו", בכל זאת מעלים עליו כאילו מתחייב בנפשו, מפני שמפסיק ממשנתו. ע"כ.

ולולי דמסתפינא מינא שבעל מימרא זו הוא רבי שמעון בר יוחאי שהיה תורתו אומנותו, ומבואר בשבת (י"א ע"א) שלא היה מפסיק לימודו אפילו לתפלה. אבל כגון אנו שמפסיקים גם לדברים בטלים, אולי שרי לן להפסיק לברך "ברוך שככה לו בעולמו". וזה על דרך מה שכתב הפרישה (מובא בט"ז יו"ד סי' רמ"ו ס"ק י"ז) שמה שאמרו בגמרא ברכות (נ"ג ע"א): "של בית רבן גמליאל לא היו אומרים מרפא בבית המדרש מפני ביטול בית המדרש", וכן נפסק בשולחן ערוך שם, זה היה בימיהם דוקא, שלא הסתכלו מחוץ לספריהם, וכל שכן שלא היו משיחים, אבל עכשיו שבלאו הכי אין נזהרים, מותר לומר לבריאות. ועיין למגן אברהם (או"ח סי' ס"ז ס"ק ה') שמותר לברך על הרעמים באמצע הלימוד, "דאם פוסק לשאול מפני כבוד בשר ודם, ק"ו מפני כבוד הקדוש ברוך הוא". שאפילו רבותיו לא יגיעו אליו.

ולכן שאל להם רבי יהושע שם בהמשך: "שבת של מי היתה?", וענו לו "שבת של רבי אלעזר בן עזריה היתה". למרות שידע שרבי אלעזר בן עזריה הוא הדורש בשבת זו (שהרי אמרו בברכות כ"ח ע"א שהיה סדר מסודר, שרבן גמליאל דורש שלש שבתות ורבי אלעזר בן עזריה שבת אחת), כיון אותם להיזכר במאמרו המפורסם של רבי אלעזר בן עזריה בהגדה, שעם כל גדלותו לא התחדש לו החידוש שהתחדש לבן זומא, ומזה הוכיח להם שאף לגדולים יש מה ללמוד מהקטנים.

שאלות ותשובות שענה לשואליו בקצרה מרן רה"י הגאון רבי מאיר מאזוז שליט"א

(מתוך ספר "מקור נאמן" ח"ד שעתיד בע"ה לראות אור)

שאלה: בנסיעה מעיר לעיר, האם אומרים תפלת הדרך בשם ומלכות?

תשובה: מנהג אמה"ג זצ"ל לאומרה בלי שם ומלכות, לחוש לדעת הרמב"ם (סוף פ"י מהלכות ברכות) והפר"ח (סי' ק"י) שאין בה חתימה כלל. ואף שהמאמר (הובא בכה"ח שם אות י"ג) כתב שדבריו בטלים לגבי כל הפוסקים, אנחנו לא מבטלים דברי הפר"ח וכ"ש דברי הרמב"ם. והרווחנו בזה שנוכל להוסיף: ותצילנו מכל מקרה ופגע רע "ומתאונת דרכים וסכנת מחבלים". ותחזירנו לביתנו "בריאים ושלוים ושמחים". משא"כ בברכה בשו"מ שאי אפשר להוסיף אות אחת כידוע. ומכל מקום בנסיעה רחוקה ואין יישובים בדרך בטווח של 4 ק"מ מכאן ומכאן, כגון בנסיעה לאילת או בטיסה וכדומה, אנו אומרים תפלת הדרך בשם ומלכות.

שאלה: הנוסע מעיר לעיר במשך 72 דקות והאוטובוס עובר במקומות ישוב, האם מברך הגומל בשם ומלכות?

והאם זמן הנסיעה בהלוך ובחזור מצטרפות?

תשובה: מברך הגומל בשם ומלכות. והנסיעה והחזרה מצטרפות כשחוזר בו ביום.

שאלה: אדם שטס במטוס האם צריך לברך הגומל?

תשובה: כן.

שאלה: מדוע אף אחד מאז יהושע לא כבש את ארץ ישראל עד הסוף?

תשובה: תשובה: יש דעה שיהושע רצה למשוך לאט לאט שיאריך ימים (רש"י יהושע י"א י"ח). והשם יודע האמת. (יהושע היה בכניסה לארץ בן 82. עוד לא קם לנו רמטכ"ל בגיל כזה).

פסוק בזמנו - פסוק מהפרשה הרומז על הזמן בו נקראת הפרשה

ע"פ רוב ל"ג לעומר חל אחרי שבת פרשת אמור, בה נאמר "וספרתם לכם ממחרת השבת וגו' עד ממחרת השבת השביעית תספרו" (ויקרא טו, טז). ומכאן מצא רמז מרן ראש הישיבה שליט"א (בחומש בית נאמן שם) למנהג שלא להסתפר בימי העומר אלא בל"ג לעומר (ולדין הספרדים ביום ל"ד) או בערב חג השבועות כידוע חילוקי מנהגים בזה. וזהו **וספרתם** לכם ממחרת השבת (ואע"פ שהוא לאחר כמה ימים, יש מחר שהוא לאחר זמן), או "ממחרת השבת השביעית **תספרו**" - היינו ממחרת ספירת יום מ"ט לעומר, ולאפוקי מהנהגים להסתפר ביום מ"ח.

תאריך פטירת הרמ"א זצ"ל בל"ג לעומר שחל בדרך כלל לאחר פרשת אמור - אמר אותיות רמ"א (רבי אליהו עמאר שליט"א).

נר ה' נשמת אדם

לע"נ לאה בת שרה ע"ה
לע"נ אפרים בן מימה פנינה ז"ל
לע"נ יוסף יצחק ז"ל בן שושנה תבלח"ט

לע"נ רבי עובדיה בן לולו זצ"ל
לע"נ רחל בת מו"ל ע"ה
לע"נ רבי אליהו בן אסתר זצ"ל

להצלחת פסח יוסף בן מלכה הי"ו

לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: 7654216@gmail.com